

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

LV

Atzinums 04/2022

(saskaņā ar LESD 287. panta 4. punktu un 322. panta 1. punkta a) apakšpunktu)

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru attiecībā uz REPowerEU veltītajām atveseļošanas un noturības plānu nodaļām groza Regulu (ES) 2021/241, kā arī groza Regulu (ES) 2021/1060, Regulu (ES) 2021/2115, Direktīvu 2003/87/EK un Lēmumu (ES) 2015/1814 [2022/0164 (COD)]

Saturs

	Punkts
Ievads	01–05
Vispārīgi apsvērumi	06–07
Konkrēti komentāri	08–74
<i>REPowerEU</i> mērķi un uzbūve	08–17
<i>REPowerEU</i> mērķi	08–14
Ietekmes novērtējums un apspriešanās ar ieinteresētajām personām ES līmenī un dalībvalstīs	15–17
Finansējums un finanšu piešķirums	18–36
<i>REPowerEU</i> finansēšana	18–31
Finansējuma piešķiršana	32–36
<i>REPowerEU</i> nodaļas	37–59
<i>REPowerEU</i> nodaļu iesniegšanas process	37–38
<i>REPowerEU</i> nodaļu saturs	39–49
<i>REPowerEU</i> nodaļu novērtējums	50–59
Ziņošana, uzraudzība un izvērtēšana	60–74
Ziņošana par <i>REPowerEU</i> nodaļu īstenošanu	61–63
Komisijas piemērotā uzraudzība	64–72
Izvērtējumi	73–74

Ievads

01 Krievijas iebrukums Ukrainā ir palielinājis bažas par energoapgādes drošību un vērsis uzmanību uz ES atkarību no gāzes, naftas un ogļu importa no Krievijas. Reaģējot uz to, Komisija 2022. gada martā aicināja pakāpeniski, bet ātri pārtraukt Krievijas fosilā kurināmā importu un paātrināt Eiropas zaļā kursa īstenošanu¹. Pēc tam Eiropadome nolēma, ka Eiropas Savienībai pēc iespējas drīz būtu pilnībā jāizbeidz atkarība no Krievijas gāzes, naftas un ogļu importa, un lūdza Komisiju līdz 2022. gada maija beigām ierosināt plānu.

02 Komisija 2022. gada 18. maijā nāca klajā ar plānu *REPowerEU*² – ceļvedi noturīgākas energosistēmas un īstenas enerģētikas savienības sasniegšanai, izbeidzot ES atkarību no fosilā kurināmā un paātrinot pārkārtošanos uz tīru enerģiju. Plāna pasākumi ir paredzēti, lai reaģētu uz šiem mērķiem ar enerģijas ietaupīšanu, enerģijas avotu dažādošanu, ātrāku atjaunīgās enerģijas ieviešanu fosilā kurināmā aizstāšanai mājokļos, rūpniecībā un elektroenerģijas ražošanā, kā arī tīras enerģijas ražošanu.

---

¹ Komisijas paziņojums “*REPowerEU*: Vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai”, COM(2022) 108.

² Komisijas paziņojums “Plāns *REPowerEU*”, COM(2022) 230.

03 Šīs iniciatīvas ietvaros Komisija ir publicējusi priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru attiecībā uz *REPowerEU* veltītajām atvaseļošanas un noturības plānu nodaļām groza Regulu (ES) 2021/241, kā arī groza Regulu (ES) 2021/1060³, Regulu (ES) 2021/2115⁴, Direktīvu 2003/87/EK⁵ un Lēmumu (ES) 2015/1814⁶ [2022/0164 (COD)].

04 Priekšlikumā dalībvalstis tiek mudinātas izmantot savus nacionālos atvaseļošanas un noturības plānus (ANP) kā stratēģisku satvaru reformām un investīcijām, lai nodrošinātu kopīgu Eiropas rīcību noturīgākas, drošākas un ilgtspējīgākas energosistēmas izveidei. Šajā nolūkā jauni pasākumi būtu jāiekļauj jaunā *REPowerEU* nodaļā, kas tiks pievienota apstiprinātajiem ANP.

05 Saskaņā ar pieprasījumu, kas saņemts no Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejas un Padomes, šajā atzinumā ir ietverts *REPowerEU* vispārējās uzbūves, ierosināto grozījumu piemērotības un iespējamo īstenošanas risku novērtējums. Lai gan atzinumā galvenā uzmanība pievērsta Komisijas priekšlikumam, tajā ir ņemta vērā arī ar to saistītā politiskā vienošanās, kas panākta Eiropadomes 2022. gada 8. marta sanāksmē.

---

³ [Regula \(ES\) 2021/1060](#), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai.

⁴ [Regula \(ES\) 2021/2115](#), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013

⁵ [Direktīva 2003/87/EK](#), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK.

⁶ [Lēmums \(ES\) 2015/1814](#) par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK.

Vispārīgi apsvērumi

06 Mēs secinām, ka priekšlikumā ir visaptveroši aplūkots konteksts un galvenās problēmas, kā arī par process, kas novedis pie priekšlikuma sagatavošanas. Tajā ierosināts īstenot attiecīgus pasākumus Atveseļošanas un noturības mehānisma ietvaros, tādējādi izmantojot jau esošās struktūras.

07 Tomēr mēs atzīmējam, ka pašlaik ierosinātā *REPowerEU* īstenošana praksē var būt sarežģīta šādu iemeslu dēļ:

- lai gan *REPowerEU* ir vērsts uz ES kopumā, ANM īsteno ar dalībvalstu ierosinātiem pasākumiem. Tas rada risku saistībā ar stratēģisko reakciju uz gaidāmajām problēmām un var novērst uzmanību uz atsevišķu dalībvalstu, nevis visas Savienības prioritātēm;
- ANM ierobežotais termiņš apvienojumā ar laiku, kas nepieciešams ANP grozījumu iesniegšanai un apstiprināšanai, var nebūt piemērots dažiem *REPowerEU* mērķiem;
- pašlaik nav skaidrs, vai pieejamie līdzekļi būs proporcionāli *REPowerEU* vērīgajiem mērķiem un attiecīgajām investīciju vajadzībām, jo īpaši tāpēc, ka attiecībā uz lielu finansējuma daļu dalībvalstīm būtu jāizmanto atlikušie ANM aizdevumi vai jāpārskaita līdzekļi no citām Savienības politikas jomām;
- ierosinātie principi līdzekļu sadalei dalībvalstīm neatspoguļo nedz *REPowerEU* pašreizējās problēmas un mērķus, nedz dalībvalstu konkrētās investīciju vajadzības šajā jomā;
- ņemot vērā ANM lielo uzsvāru uz zaļajiem mērķrādītājiem un klimatu, vispārējs atbrīvojums no principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” attiecībā uz *REPowerEU* pasākumiem varētu apdraudēt vienu no tā pamatvērtībām.

Konkrēti komentāri

REPowerEU mērķi un uzbūve

1. pants priekšlikumā, ar ko groza ANM regulas 4. pantu un 18. panta 4. punkta q) apakšpunktu; jauna 21.c panta un I pielikuma ieviešana priekšlikumā

Galvenie punkti

- REPowerEU mērķu sasniegšana būs atkarīga no papildinošām darbībām visos līmeņos.
- ANM termiņš ierobežo dažus REPowerEU mērķus.
- Apspriešanās ar ieinteresētajām personām attiecās tikai uz dalībvalstīm.

REPowerEU mērķi

Mērķu sasniegšana

08 REPowerEU vispārīgais mērķis ir palielināt Savienības enerģosistēmas noturību, šajā nolūkā Savienības līmenī samazinot atkarību no fosilā kurināmā un dažādojot energoapgādi⁷. Šis mērķis tiktu īstenots, izmantojot ANM un attiecīgos pasākumus iekļaujot ANP nodaļās par REPowerEU⁸.

09 REPowerEU vispārējais mērķis attiecas uz ES kopumā. Tā vietā, lai noteiktu stratēģiskus projektus, kas, visticamāk, palīdzētu sasniegt šo vispārējo mērķi, REPowerEU būtu jāīsteno, izmantojot dalībvalstu ierosinātus pasākumus. Tas rada riskus attiecībā uz stratēģisko pieeju REPowerEU un plāna vispārējā mērķa sasniegšanu.

---

⁷ Priekšlikums, ar kuru groza 4. pantu Regulā (ES) 2021/241, ar ko izveido ANM, 1. pants.

⁸ Grozītā regula, jaunais 21.c panta 1. punkts.

10 Priekšlikumā ierosināts uzlabot enerģētikas infrastruktūru un objektus, lai apmierinātu tūlītējas naftas un gāzes piegādes drošības vajadzības. Mēs saprotam, ka īstermiņa vajadzību apmierināšanai var būt vajadzīgi daži steidzami pasākumi. Tomēr investīcijas fosilā kurināmā infrastruktūrā ne vienmēr atbilst *REPowerEU* ilgtermiņa mērķim samazināt atkarību no fosilā kurināmā vai ANM stingrajai virzībai uz zaļo pārkārtošanos, saskaņā ar kuru vismaz 37 % no kopējā ANM piešķiruma ir jāveicina klimata mērķu sasniegšana.

11 Lai nodrošinātu sinerģiju un papildināmību, *REPowerEU* nodaļās būtu jāsniedz informācija par darbībām, ar kurām tiek īstenoti *REPowerEU* mērķi un kuras finansē nevis no ANM, bet gan no valsts vai citiem Savienības līdzekļiem⁹. Mēs atzinīgi vērtējam Komisijas nodomu iegūt kopskatu par visām attiecīgajām darbībām, jo *REPowerEU* panākumi būs atkarīgi no papildinošas rīcības visos līmeņos. Tomēr uz dažiem no šiem pasākumiem, jo īpaši tiem, ko finansē no valsts līdzekļiem, neattieksies ANM uzraudzības un kontroles kārtība.

Termiņš

12 Priekšlikumā ir iekļauts mērķu kopums, kurā apvienoti īstermiņa pasākumi, kas vajadzīgi, lai risinātu tūlītējas piegādes drošības vajadzības, galvenokārt uzlabojot enerģētikas infrastruktūru un objektus, kā arī vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumi, kas vērsti, piemēram, uz energoefektivitāti, pārvades sastrēgumiem un darbaspēka pārkvalificēšanu.

13 Priekšlikuma I pielikumā teikts: gaidāms, ka *REPowerEU* nodaļas “*efektīvi veicinās Savienības kopējo energoapgādes drošību, jo īpaši līdz 2030. gadam panākot energoapgādes dažādošanu vai samazinot atkarību no fosilā kurināmā*”. Mēs atzīmējam, ka 2030. gada termiņš atšķiras no ANM attiecināmības perioda, kas beigsies 2026. gadā.

14 Attiecībā uz pasākumiem, kas vērsti uz *REPowerEU* ilgtermiņa mērķu sasniegšanu, mēs atzīmējam, ka to pilnīga īstenošana ANM laika ietvaros, kas beidzas 2026. gadā, var nebūt iespējama. Lai gan ANM palīdzēs īstenot īstermiņa ieguldījumus, *REPowerEU* ilgtermiņa mērķi, iespējams, būs jāīsteno arī ar investīcijām, ko finansē no citām ES programmām.

---

⁹ Priekšlikuma paskaidrojuma raksta 5. iedaļa.

Ietekmes novērtējums un apspriešanās ar ieinteresētajām personām ES līmenī un dalībvalstīs

15 Labāka regulējuma pamatnostādņēs ierosināts izmantot ietekmes novērtējumus un apspriešanos ar ieinteresētajām personām kā daļu no izstrādes un īstenošanas iespēju visaptverošas analīzes. Neraugoties uz to, par priekšlikumu netika veikts īpašs ietekmes novērtējums vai apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Tomēr mēs piekrītam Komisijai, ka tik ierobežotā laikposmā būtu bijis grūti sagatavot visaptverošu *REPowerEU* ietekmes novērtējumu.

16 Ar priekšlikumu tiek ieviesta prasība dalībvalstīm, kad tās izstrādā savus ANP, rīkot apspriešanos un sniegt šā apspriešanas procesa kopsavilkumu *REPowerEU* nodaļā, paskaidrojot apspriešanas iznākumu un to, kā ticis ņemts vērā ieinteresēto personu ieguldījums¹⁰.

17 Lai gan tas varētu paildzināt laiku, kas vajadzīgs, lai izstrādātu un iesniegtu *REPowerEU* nodaļas, mēs atzinīgi vērtējam ieinteresēto personu iesaisti valstu līmenī. Tomēr nav skaidrs, cik lielā mērā un kā Komisija varētu iejaukties gadījumā, ja dalībvalsts nepietiekami ņemtu vērā ieinteresēto personu viedokļus un bažas.

---

¹⁰ Priekšlikuma 12. apsvēruma un 1. panta 3. punkts.

Finansējums un finanšu piešķirums

REPowerEU finansēšana

1. pants priekšlikumā, ar ko groza ANM regulas 14. pantu; 21.a panta un 21.b panta ieviešana; priekšlikuma 2., 3., 4. un 5. pants; un priekšlikuma 14.–18. un 20. apsvēruma

Galvenie punkti

- Kopējais finansējuma apmērs ir neskaidrs, un tas varētu būt no 20 miljardiem EUR līdz 275 miljardiem EUR.
- Papildu finansējums (20 miljardi EUR) segs tikai nelielu daļu no kopējām investīciju vajadzībām.
- Dažās dalībvalstīs stimuli izmantot aizdevuma komponentu var būt ierobežoti.

18 Komisija ir aplēsusi, ka papildu investīcijās *REPowerEU* būs vajadzīgi 210 miljardi EUR, konkrēti, lai segtu Krievijas fosilā kurināmā importa pakāpenisku izbeigšanu līdz 2027. gadam¹¹. Šis papildu vajadzības ir plānots finansēt no dažādiem avotiem, kuru maksimālais pieejamais finansējums ir 274,4 miljardi EUR:

- dotācijas 20 miljardu EUR apmērā, izmantojot ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) kvotu izsoli;
- dotācijas līdz 26,9 miljardiem EUR no brīvprātīgiem pārvietojumiem no kohēzijas fondiem;
- dotācijas līdz 7,5 miljardiem EUR no brīvprātīgiem pārvietojumiem no lauku attīstības fondiem;
- līdz 220 miljardiem EUR no atlikušajiem ANM aizdevumiem.

19 Mēs norādām, ka visi šie avoti, izņemot ETS kvotas, ir ārpus Komisijas kontroles, jo tie ir atkarīgi no tā, vai dalībvalstis pārskaita līdzekļus no citām politikas jomām vai izmanto atlikušo ANM aizdevumu daļu. Līdz ar to kopējais faktiski pieejamais

¹¹ Faktu lapa "*Financing REPowerEU*".

finansējums var būt ievērojami mazāks, un nav pārliecības, vai tas būs pietiekams, lai segtu aplēstās ieguldījumu vajadzības 210 miljardu EUR apmērā.

Dotāciju atbalsts – jauni ieņēmumi no ETS kvotu izsolēm

20 Saskaņā ar priekšlikumu Komisija daļu no *REPowerEU* dotācijām finansētu, piesaistot 20 miljardus EUR (pašreizējās cenās) no ETS kvotu izsoles tirgus stabilitātes rezervē. Tas segtu tikai nelielu daļu no kopējām aplēstajām vajadzībām.

21 ETS ir galvenais ieguldījumu avots ES klimata politikas mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, lai sasniegtu 2030. un 2050. gada mērķrādītājus. Tirgus stabilitātes rezerves mērķis ir palīdzēt stabilizēt ETS, likvidējot kvotu pārpalikumu, kad to ir pārāk daudz, un atbrīvojot tās, kad to ir pārāk maz.

22 Savā 2020. gada īpašajā ziņojumā par ETS¹² mēs ieteicām Komisijai mērķtiecīgāk piešķirt bezmaksas kvotas un pilnveidot līmeņatzīmju noteikšanas metodiku. Saskaņā ar priekšlikumu Lēmuma (ES) 2015/1814 grozījums pagarinātu pašreizējo tirgus stabilitātes rezerves kvotu uzņemšanas rādītāja termiņu līdz 2030. gadam un ļautu atbrīvot un izsolīt dažas kvotas, lai radītu papildu ieņēmumus Atveseļošanas un noturības mehānismam. Ņemot vērā nesenās tirdzniecības likmes (80–100 EUR/tCO₂e), lai piesaistītu 20 miljardus EUR, līdz 2030. gadam apritē būs jānodod vēl 200–250 miljoni kvotu.

23 Tirgus stabilitātes rezerves izmantošana, lai iegūtu papildu ieņēmumus, un tik liela kvotu apjoma atgriešana tirgū var apdraudēt rezerves sākotnējo mērķi atbalstīt oglekļa cenas un var radīt traucējumus ES ETS tirgū. Turklāt tas var samazināt stimulus mobilizēt alternatīvu finansējumu ilgtspējīgiem ieguldījumiem.

---

¹² Īpašais ziņojums 18/2020 “ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma: kvotu bezmaksas piešķiršana ir jāizmanto mērķtiecīgāk”, 1. un 2. ieteikums.

Dotāciju atbalsts – pārvietojumi no ES kohēzijas politikas un lauku attīstības fondiem

24 Ar priekšlikumu tiek ieviesta iespēja pārvietot līdz pat 7,5 % no dalībvalstu sākotnējiem kohēzijas politikas fondu piešķirumiem, lai ANM ietvaros atbalstītu *REPowerEU* darbības¹³. Tas dotu palielinājumu līdz 26,9 miljardiem EUR, galvenokārt no ERAF. Šī papildu summa būtu atkarīga no tā, vai pilnībā tiks izmantots esošais mehānisms, lai līdz 5 % (17,7 miljardi EUR) no kohēzijas finansējuma pārvietotu uz citiem instrumentiem, kas ir tiešā vai netiešā pārvaldībā. Pārnestie piešķirumi tiktu izmantoti atļaujas piešķirējas dalībvalsts labā.

25 Tāpat priekšlikums ļauj pārvietot uz ANM 12,5 % no ELFLA finansējuma, nepārsniedzot 7,5 miljardus EUR visās dalībvalstīs.

26 Abi papildu pārvietojumi būtu brīvprātīgi. Tas, ka *REPowerEU* pasākumiem nav vajadzīgs valsts līdzfinansējums, varētu būt stimuls dalībvalstīm veikt šos pārvietojumus. Tomēr to rezultātā finansējumu varētu pārdalīt no reģionālā līmeņa uz valsts līmeni dalībvalstīs, ņemot vērā to, ka gan kohēzijas politikas fondi, gan ELFLA tiek īstenoti, izmantojot valsts un reģionālās programmas, savukārt *REPowerEU* ne vienmēr ir reģionālais komponents. Tādējādi reģionālās iestādes varētu nevēlēties veikt šos pārskaitījumus.

27 Turklāt priekšlikumā un Komisijas pamatnostādņēs noteikts, ka pārvietotais ELFLA finansējums tomēr palīdz sasniegt KLP mērķus. Tā noteikts, lai izslēgtu risku, ka pārvietojumi varētu kavēt šos mērķus. Tomēr kohēzijas jomā šāda saskaņošana nenotiek, ja vien pārvietojums jau nav ierakstīts partnerības nolīgumā. Līdzekļi, kas pārvietoti no grozītās programmas, ne vienmēr veicinās minētās programmas mērķu sasniegšanu.

28 Tādējādi iespēja brīvprātīgi pārvietot kohēzijas un lauku attīstības finansējumu uz ANM būs politikas izvēle, kas var samazināt finansējuma pieejamību citiem kohēzijas un lauku attīstības mērķiem.

---

¹³ Priekšlikuma 2. panta 5. punkts.

Aizdevumu atbalsts – no atlikušajiem ANM aizdevumiem

29 Komisija arī ierosina finansēt *REPowerEU* pasākumus no atlikušajiem ANM aizdevumiem. No 385,8 miljardiem EUR, kas ANM ietvaros bija darīti pieejami aizdevumiem, dalībvalstis līdz šim ir pieprasījušas 165 miljardus EUR, atstājot *REPowerEU* rīcībā līdz 220 miljardiem EUR. Tā kā līdz šim aizdevumus ir pieprasījušas tikai septiņas dalībvalstis, bet pārējās to var darīt līdz 2023. gada 31. augustam¹⁴, atlikušo aizdevumu summa, kas pieejama *REPowerEU* pasākumiem, vēl var ievērojami samazināties.

30 Lai Komisija iegūtu kādas norādes par pieejamo aizdevumu īpatsvaru, visām dalībvalstīm būtu jāpaziņo par savu nodomu iesniegt aizdevuma pieprasījumu ne vēlāk kā 30 dienas pēc grozītās regulas stāšanās spēkā. Tomēr šī informācija būtu tikai indikatīva. Līdz ar to faktiski pieejamā summa nebūs zināma līdz aizdevuma pieprasījumu iesniegšanas termiņam 2023. gada 31. augustā.

31 Tas, vai dalībvalstis izmantos atlikušos aizdevumus, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, jo īpaši no aizņēmumu nosacījumiem vai to papildu finansējuma vajadzībām, vai parāda attiecības. Līdz ar to aizdevumu pievilcība, visticamāk, atšķirsies. Kopumā ir maz ticams, ka dalībvalstis, kurās aizņēmuma nosacījumi ir izdevīgāki, nekā ES var piedāvāt, izmantos šos pieejamos aizdevumus.

---

¹⁴ Regula (ES) 2021/241, 14. pants.

Finansējuma piešķiršana

1. pants priekšlikumā, ar ko groza ANM regulas 14. pantu; 21.a panta un 21.b panta ieviešana; priekšlikuma 2., 3., 4. un 5. pants; un priekšlikuma 14.–18. un 20. apsvērums

Galvenie punkti

- Dotāciju un aizdevumu sadales koeficients nav tieši saistīts ar *REPowerEU* mērķiem.
- ANM aizdevumu atlikušās daļas piešķiršanas mehānisms vēl nav skaidrs.

Dotāciju piešķiršana

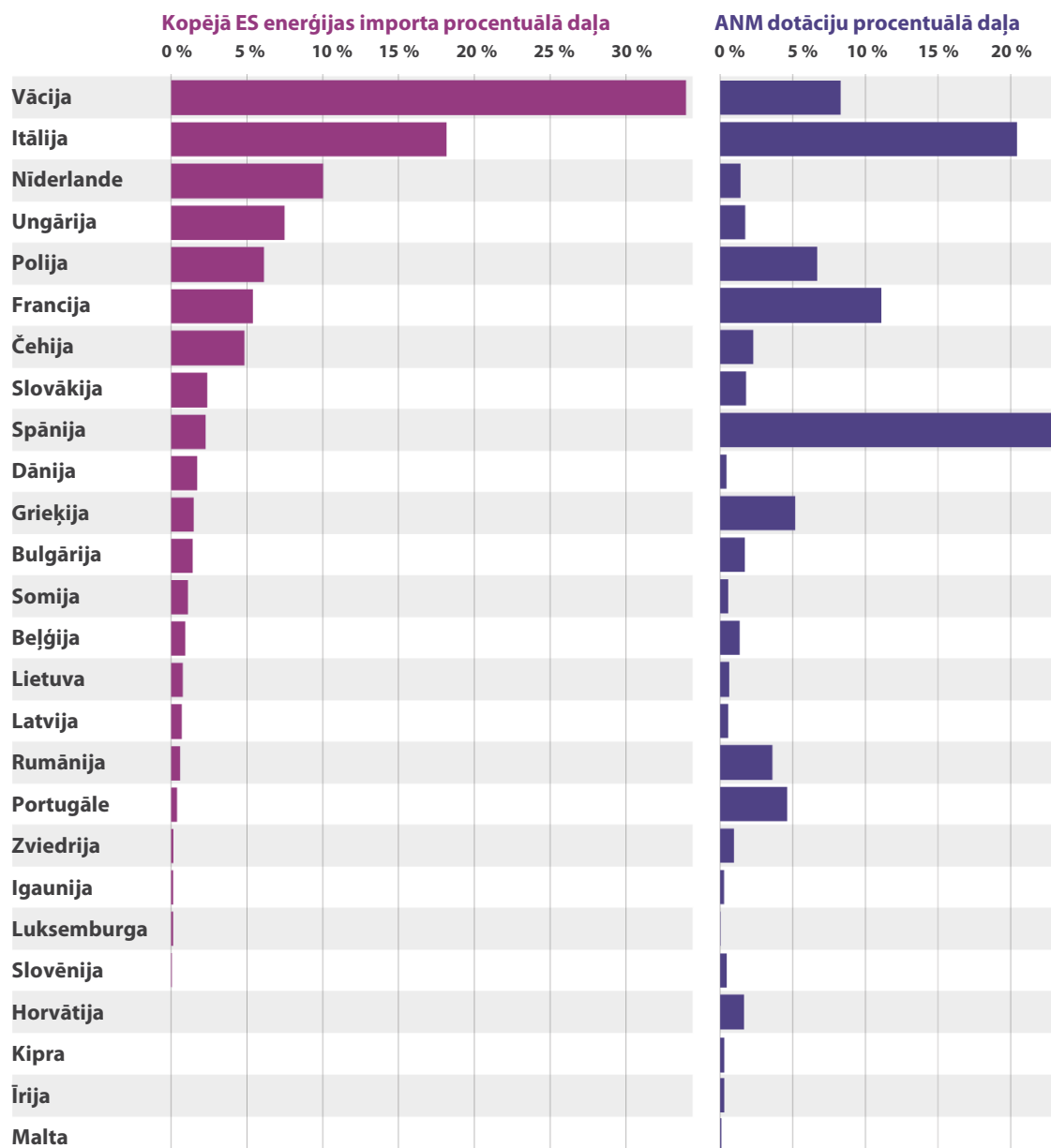
32 Priekšlikumā¹⁵ ierosināts aprēķināt dalībvalstu dotāciju daļu, pamatojoties uz Regulas (ES) 2021/241 11. pantā noteikto ANM sadales koeficientu. Tādējādi 70 % no dotācijas daļas tiktu piešķirti, pamatojoties uz katras dalībvalsts iedzīvotāju skaitu, apgriezto IKP uz vienu iedzīvotāju un bezdarba līmeni. Atlikušie 30 % tiktu sadalīti, pamatojoties uz iedzīvotāju skaitu, apgriezto IKP uz vienu iedzīvotāju un – vienādā proporcijā – reālā IKP izmaiņām 2020. gadā un reālā IKP kopējām izmaiņām 2020.–2021. gadā.

33 Tāpēc ierosinātais sadales koeficients nav tieši saistīts ar *REPowerEU* investīciju vajadzībām vai mērķiem samazināt atkarību no fosilā kurināmā un dažādot energoapgādi. Piemēram, tajā nav ņemts vērā energoatkarības līmenis¹⁶, jo īpaši atkarība no Krievijas, kas dalībvalstīs ievērojami atšķiras (sk. **1. attēlu**), vai atjaunojamo energoresursu īpatsvars katras dalībvalsts energoresursu struktūrā, kas svārstās no 10 % līdz vairāk nekā 90 %.

¹⁵ Grozītā Regula (ES) 2021/241, 21.a panta 2. punkts.

¹⁶ Energoatkarības rādītājs parāda enerģijas īpatsvaru, kas ekonomikai ir jāimportē.

1. attēls. Kopējā ES enerģijas importa daļa no Krievijas Federācijas salīdzinājumā ar aplēsto dotācijas daļu, izmantojot ANM sadales koeficientu

* Informācija par Austriju nav pieejama.

Avots: ERP, pamatojoties uz <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy/bloc-2c.html?lang=en> un https://ec.europa.eu/info/files/updated-member-states-grant-allocation-based-eurostat-outturn-data-2020-and-2021_en.

Dotāciju piešķiršana

34 Priekšlikums nemaina sadales formulu aizdevuma komponentam, ko reglamentē Regulas (ES) 2021/241 14. panta 5. punkts. Tādējādi katra dalībvalsts var pieprasīt aizdevumus līdz 6,8 % apmērā no tās 2019. gada NKI. Tāpat kā dotāciju gadījumā piešķirums nav saistīts ar *REPowerEU* mērķiem.

35 ANM regulā ir paredzēta iespēja ārkārtas apstākļos palielināt aizdevumu summu. Saskaņā ar ierosināto 14. panta 6. punkta grozījumu šajā palielinājumā būtu jāņem vērā pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts vajadzības un citu dalībvalstu plānotie vai jau iesniegtie pieprasījumi. Praksē tas ļauj ANM aizdevuma komponenta atlikušo daļu pārdalīt citām dalībvalstīm.

36 Nav skaidrs, kā neatmaksātie aizdevumi tiktu sadalīti starp dalībvalstīm, jo grozītajā 14. panta 6. punktā ir noteikti tikai pamatprincipi (vienlīdzīga attieksme, solidaritāte, proporcionalitāte un pārredzamība) bez sīkākas informācijas par to, kā tie tiktu īstenoti praksē.

REPowerEU nodaļas

1. pants, ar ko ievieš jaunu 21.c pantu; un priekšlikuma 4.–8., 10.,11., 13. un 14. apsvērumi

Galvenie punkti

- REPowerEU nodaļu iesniegšana nav obligāta.
- Vispārējs dažu REPowerEU pasākumu atbrīvojums no principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” rada riskus ANM zaļajiem mērķiem.
- Pārrobežu iniciatīvām ir būtiska nozīme mērķu sasniegšanā, taču tās var nebūt sistemātiski iekļautas REPowerEU nodaļās.
- Novērtējumam nepieciešamais laiks nozīmē, ka līdzekļi, iespējams, nebūs pieejami līdz 2023. gada beigām.
- Jaunais kritērijs REPowerEU nodaļu novērtēšanai pieļauj kvalitatīvu vērtējumu.

REPowerEU nodaļu iesniegšanas process

37 Regulā (ES) 2021/241 ir paredzēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalsts var grozīt savu ANP¹⁷. **1. tabulā** mēs sniedzam kopsavilkumu par iespējamajiem iemesliem, kas Regulā (ES) 2021/241 noteikti ANP grozīšanai.

---

¹⁷ Regula (ES) 2021/241, 21. pants.

1. tabula. Apstākļi, kas ļauj grozīt ANP

Grozījuma veids	Grozījuma iemesls	Noteikums Regulā (ES) 2021/241
Vispārējs grozījums	Balstoties uz ANM finansējuma galīgā piešķiruma aprēķinu, tiek izdarīta attiecīgās dalībvalsts piešķiruma augšupēja vai lejupēja korekcija.	11. panta 2. punkts
	Dalībvalsts pieprasa (papildu) aizdevumu.	14. panta 4. punkts
	Dalībvalsts pieprasa grozījumu, pamatojoties uz to, ka ANP starpposma rādītāji un galīgie mērķrādītāji objektīvu apstākļu dēļ vairs nav sasniedzami.	21. panta 1. punkts
REPowerEU nodaļas*	Dalībvalsts ierosina REPowerEU pasākumus un pieprasa papildu finansējumu, kas minēts Regulas (ES) 2021/241 21.a pantā.	14. pants
	Dalībvalsts ierosina REPowerEU pasākumus un pārvieto kohēzijas vai ELFLA finansējumu.	18. pants
	Dalībvalstis var pieprasīt aizdevuma atbalsta palielinājumu, kas pārsniedz 6,8 % no 2019. gada NKI.	14. panta 6. punkts

* Obligāti jāiesniedz jebkura vispārējā grozījuma gadījumā.

Avots: ERP.

38 Dalībvalstīm, kas iesniedz pieprasījumu grozīt savus ANP pēc priekšlikuma stāšanās spēkā, būtu pienākums iekļaut nodaļu par REPowerEU. Tomēr dalībvalstīm, kas neiesniedz šādu pieprasījumu, nebūtu pienākuma iesniegt REPowerEU nodaļu. Tas varētu apdraudēt REPowerEU mērķu sasniegšanu.

REPowerEU nodaļu saturs

Konkrētām valstīm adresēti ieteikumi

39 Regulā (ES) 2021/241 ir noteikts, ka ANP *palīdzēs risināt visas problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos (KVAI), kuri pieņemti Eiropas pusgada ietvaros*¹⁸.

¹⁸ Regula (ES) 2021/241, 18. un 19. pants un V pielikums.

40 2022. gada KVAI¹⁹ cita starpā attiecas uz enerģētikas problēmām, ar kurām saskaras dalībvalstis. Komisija 2021. gadā nesniedza nekādus KVAI, bet tikai ieteikumus par dalībvalstu budžeta stāvokli saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu²⁰.

41 Tā kā priekšlikums nemaina pašreizējos Regulas (ES) 2021/241 noteikumus attiecībā uz KVAI, dalībvalstīm, kas ierosina *REPowerEU* nodaļu, joprojām būtu jāpierāda, ka to grozītie ANP attiecās uz visiem tajā laikā izdotajiem attiecīgajiem KVAI vai to apakškopu. Lai gan ar enerģētiku saistītie 2022. gada KVAI (piemēram, energoefektivitātes uzlabošana, energoapgādes dažādošana vai energoinfrastruktūras attīstīšana) atbilst *REPowerEU* mērķiem, ar enerģētiku nesaistītie KVAI (piemēram, tie, kas saistīti ar pensijām, nodokļiem vai fiskālo politiku) pārsniedz šo nodaļu darbības jomu, un tāpēc joprojām nav skaidrs, kā tie tiks aptverti.

42 Mēs arī norādām, ka Regulā (ES) 2021/241 un priekšlikumā nav noteikts, kas ir “būtisks” KVAI vai “būtiska KVAI apakškopa”. Tas būs atkarīgs no diskusijām starp Komisiju un attiecīgo dalībvalsti, ņemot vērā dalībvalstij pieejamos līdzekļus. Tāpēc novērtējums par to, cik lielā mērā KVAI ir ņemti vērā, ir vērtējams jautājums.

Princips “nenodarīt būtisku kaitējumu”

43 Regula (ES) 2021/241 neļauj ANP iekļaut nekādus reformu un investīciju projektu īstenošanas pasākumus, ja tie var radīt būtisku kaitējumu videi (princips “nenodarīt būtisku kaitējumu”).

44 Ar priekšlikumu tiek ieviests izņēmums no šā principa attiecībā uz pasākumiem, kas uzlabo “*enerģētikas infrastruktūru un objektus, lai apmierinātu tūlītējas ar piegādes drošību saistītas vajadzības*”

¹⁹ 2022 European Semester: Country-Specific Recommendations / Commission Recommendations.

²⁰ Country-Specific Recommendations for 2019, 2020 and 2021: A tabular comparison and an overview of implementation, 2. lpp.

45 Mēs saprotam, ka attiecīgie pasākumi, visticamāk, ietekmēs vidi un ka vismaz īstermiņā būs kompromiss starp drošas energoapgādes mērķi un vides un klimata problēmu risināšanu. Tomēr, ņemot vērā ANM lielo uzsvāru uz zaļajiem mērķrādītājiem un klimatu, atbrīvojums no principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” var apdraudēt vienu no tā pamatvērtībām. Tādējādi var būt lietderīgi vismaz norādīt potenciāli kaitīgu pasākumu ietekmi, lai atlasītu tos pasākumus, kuru ietekme uz vidi un klimatu ir pieņemama salīdzinājumā ar pievienoto vērtību, ko tie varētu sniegt *REPowerEU* mērķu sasniegšanai.

Pārrobežu projekti

46 Saskaņā ar priekšlikumu pārrobežu projekti un pārrobežu pasākumi ir īpaši piemēroti *REPowerEU* mērķiem²¹. Tas jo īpaši attiecas uz projektiem, kuru mērķis ir uzlabot enerģijas savienojumu starp dalībvalstīm, lai palielinātu energoapgādes drošību un dažādošanu.

47 Līdz šim apstiprinātajos ANP iekļauto pārrobežu projektu skaits ir bijis ierobežots, un priekšlikumā nav iekļauti nekādi konkrēti pasākumi šādu projektu stimulēšanai. Turklāt tas, ka *REPowerEU* nodaļas var iesniegt dažādos laikos, vēl vairāk kavē pārrobežu projektu iekļaušanu ANP.

48 Neraugoties uz to stratēģisko nozīmi *REPowerEU* mērķu sasniegšanā, mēs atzīmējam, ka bieži kavējas *TEN-E* prioritāro projektu pārrobežu projekti vai pārrobežu posmi. Piemēram, gandrīz desmit gadus pēc paredzētā termiņa cita starpā ES elektroenerģijas tirgus integrācija nav pabeigta, jo pārrobežu starpsavienojumiem nepietiek jaudas²².

49 Konkrētās problēmas, kas rodas, izstrādājot un īstenojot pārrobežu projektus, liecina, ka *REPowerEU* finansējumam ir jāierosina rūpīgi izstrādāti projekti, ņemot vērā arī ANM īstenošanas termiņu. Tā rezultātā stratēģiskie pārrobežu projekti var netikt iekļauti ANP.

---

²¹ Sk. priekšlikuma paskaidrojuma rakstu.

²² *ACER Market Monitoring Report 2020 – Electricity Wholesale Market Volume.*

REPowerEU nodaļu novērtējums

Novērtēšanas procedūra un laika grafiks

50 REPowerEU nodaļu novērtēšanas procedūras kopumā atbilst tām, kas izmantotas ANP to sākotnējā redakcijā:

- Komisija novērtē katru ANP divu mēnešu laikā pēc tam, kad to iesniegusi dalībvalsts. Ar dalībvalsts piekrišanu šo termiņu vajadzības gadījumā var pagarināt par saprātīgu laikposmu²³. Kad ANP ir pozitīvi novērtēts, Komisija nāk klajā ar priekšlikumu Padomes īstenošanas lēmumam.
- Pamatojoties uz priekšlikumu, Padomei četru nedēļu laikā būtu jāapstiprina Padomes īstenošanas lēmums par ANP²⁴.
- Pēc tam, kad Padome ir devusi apstiprinājumu, Komisija ar dalībvalsti vienojas par darbības kārtību, kas aptver īstenošanas tehniskos aspektus, piemēram, laika grafiku, papildu posmus starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem un kārtību attiecībā uz piekļuvi pamatā esošajiem datiem.

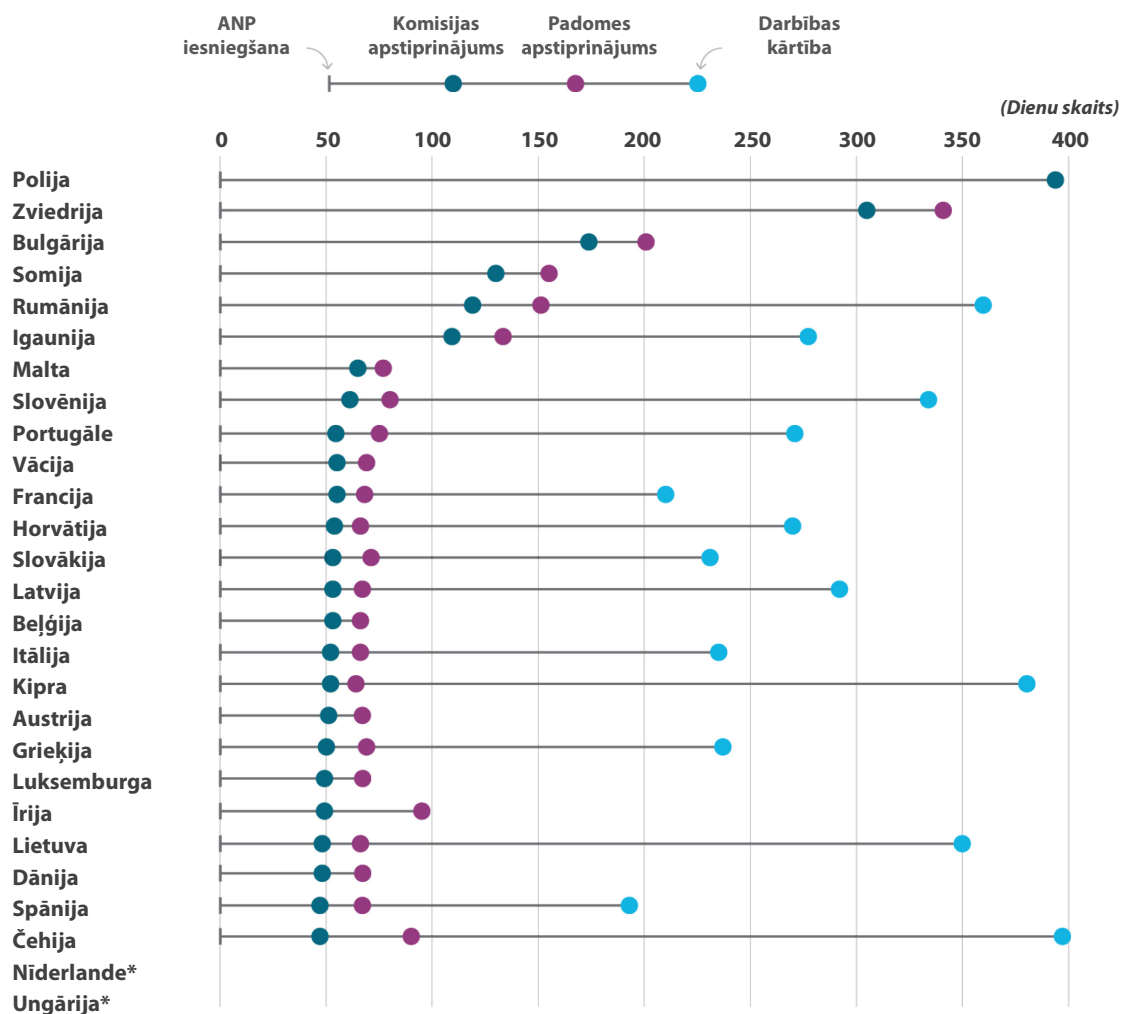
51 Līdz 2022. gada 4. jūlijam visas dalībvalstis ir iesniegušas savus ANP, bet tikai 14 ir parakstījušas darbības kārtību. Šajos 14 gadījumos vidējais laiks no ANP iesniegšanas līdz darbības kārtības parakstīšanai bija aptuveni deviņi mēneši (sk. [2. attēlu](#)).

---

²³ Regula (ES) 2021/241, 19. panta 1. punkts.

²⁴ Regula (ES) 2021/241, 20. pants.

2. attēls. Laiks no ANP iesniegšanas līdz darbības kārtības parakstīšanai

* Ungārija un Nīderlande savus ANP ir iesniegušas tikai nesen, un Komisija tos joprojām vērtē.

Avots: ERP.

52 Turklāt, kā minēts iepriekš, priekšlikumā nav norādīts *REPowerEU* nodaļu iesniegšanas datums. Tajā tikai teikts: “*Atveseļošanas un noturības plānā, kas Komisijai iesniegts pēc [šīs grozošās regulas stāšanās spēkā], iekļauj nodaļu par REPowerEU*”²⁵.

53 Skaidra *REPowerEU* nodaļu iesniegšanas termiņa un to novērtēšanai nepieciešamā laika trūkums negatīvi ietekmētu *REPowerEU* finansējuma savlaicīgumu. Pat pieņemot, ka *REPowerEU* nodaļu novērtēšanai būtu vajadzīgs mazāk laika nekā ANP sākotnējam novērtējumam, ir maz ticams, ka grozītā darbības kārtība tiktu parakstīta līdz 2023. gada vidum vai ka finansējums būtu pieejams līdz 2023. gada beigām.

²⁵ Grozītā Regula (ES) 2021/241, 21.c pants.

Kritērijs un reitings *REPowerEU* nodaļu novērtēšanai

54 Komisijas novērtējums par ANP un jaunajām *REPowerEU* nodaļām ir balstīts uz vairākiem kritērijiem četrās dažādās kategorijās (*atbilstība, efektivitāte, lietderīgums un saskanīgums*)²⁶.

55 Komisija savā priekšlikumā ievieš papildu kritēriju *REPowerEU* nodaļās iekļauto investīciju un reformu novērtēšanai un uzskaita konkrētus elementus, kas būtu jāņem vērā (sk. [2. tabulu](#)).

2. tabula. *REPowerEU* nodaļu novērtējums

Kritērijs	Elementi, kas novērtējumā jāņem vērā
Sagaidāms, ka pasākumi (..) "efektīvi veicinās Savienības kopējo energoapgādes drošību, jo īpaši līdz 2030. gadam panākot energoapgādes dažādošanu vai samazinot atkarību no fosilā kurināmā".	<p>"Gaidāms, ka paredzēto pasākumu īstenošana</p> <ol style="list-style-type: none"> būtiski veicinās enerģētikas infrastruktūras un objektu uzlabošanu, lai apmierinātu naftas un gāzes piegādes drošības tūlītējās vajadzības, jo īpaši, lai ļautu dažādot piegādi visas Savienības interesēs; vai būtiski veicinās ēku energoefektivitātes uzlabošanu, rūpniecības dekarbonizāciju, ilgtspējīga biometāna un atjaunīgā vai nefosilā ūdeņraža plašāku ražošanu un izmantošanu un atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvara palielināšanu; vai ļaus novērst enerģētikas infrastruktūras nepietiekamo caurlaides spēju, jo īpaši šādā nolūkā izbūvējot pārrobežu savienojumus ar citām dalībvalstīm, vai stiprinās bezemisiju transportu un tā infrastruktūru, tai skaitā dzelzceļa transportu; vai būtiski veicinās atbalstu darbaspēka pārkvalificēšanai uz zaļo prasmju apguvi, kā arī stiprinās galveno ar zaļo pārkārtošanos saistīto materiālu un tehnoloģiju vērtības ķēdes; un vai (..) pasākumi un skaidrojums cits citu papildina un (..) būtiski sekmē to, ka līdz 2030. gadam tiek panākta Savienības energoapgādes dažādošana vai samazināta atkarība no fosilā kurināmā," kopā ar <ul style="list-style-type: none"> pasākumiem, kurus Padome savos īstenošanas lēmumos jau ir pieņēmusi un citiem pasākumiem, kuri sekmē <i>REPowerEU</i> mērķu sasniegšanu laikposmā no 2022. gada 1. februāra līdz 2026. gada 31. decembrim bez finansiāla atbalsta no Mehānisma.

Avots: ERP, pamatojoties uz priekšlikumu.

²⁶ Regula (ES) 2021/241, 19. panta 3. punkts.

56 Reitinga tabula visiem *REPowerEU* kritērijiem ir dota novērtēšanas vadlīnijās²⁷. Komisija vērtētu nodaļas no “A” (augstākais novērtējums) līdz “C” (zemākais novērtējums). Tomēr, lai ANP kopumā saņemtu pozitīvu novērtējumu, *REPowerEU* kritērija reitingam jābūt “A” (sk. [3. tabulu](#)).

3. tabula. *REPowerEU* nodaļu reitings

Kritērijs	Iespējamie ieguldījuma reitingi	Minimālais nepieciešamais reitings
Sagaidāms, ka pasākumi (..) “efektīvi veicinās Savienības kopējo energoapgādes drošību, jo īpaši līdz 2030. gadam panākot energoapgādes dažādošanu vai samazinot atkarību no fosilā kurināmā”.	<p>A – lielā mērā</p> <p>B – zināmā mērā</p> <p>C – nelielā mērā</p>	A

Avots: ERP, pamatojoties uz priekšlikumu.

57 Kā mēs konstatējam atzinumā par ANM²⁸, kritērija formulējums un novērtējuma elementi ne vienmēr ir specifiski (“būtiski sekmē”, “veicina energoefektivitātes uzlabošanu”). Turklāt priekšlikumā trūkst skaidras definīcijas par to, kas ir “pasākumi, kas lielā/zināmā/nelielā mērā veicina” energoapgādes drošības mērķi vai mērķi samazināt atkarību no fosilā kurināmā. Tāpēc tas būtu kvalitatīvi vērtējams jautājums, ņemot vērā ar to saistītos riskus attiecībā uz ANP iespējamo ietekmi un šo plānu novērtējuma konsekvenci dažādās dalībvalstīs.

58 Līdz šim Komisija kopumā ir novērtējusi atvēršanas un noturības plānus pēc to individuālajiem nopelniem, neveicot salīdzinošu analīzi starp dalībvalstīm. Vēl jo vairāk iespējams, ka šī pieeja tiks piemērota ANP grozījumiem, tostarp *REPowerEU* nodaļām, jo dalībvalstis tās neiesniedz vienlaikus. Tas arī samazinās iespējamību apzināt un veicināt pārrobežu projektus (sk. [Pārrobežu projekti](#)), kuriem ir būtiska nozīme *REPowerEU* mērķu sasniegšanā un kuri ir skaidri minēti trešajā novērtējuma elementā. Turklāt salīdzinošās analīzes trūkums rada risku attiecībā uz *REPowerEU* nodaļu novērtējumu saskaņotību un ierobežotu jebkura stratēģiskā skatījuma tvērumu attiecībā uz to, vai šajās nodaļās iekļautie pasākumi varētu veicināt vispārējo *REPowerEU* mērķu sasniegšanu.

²⁷ Grozītā [Regula \(ES\) 2021/241](#), V pielikums.

²⁸ [Atzinums 6/2020](#) par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Atvēršanas un noturības mehānismu (COM(2020) 408).

59 Mēs atzinīgi vērtējam īpašo atsauci uz papildināmību pēdējā novērtējuma elementā un dalībvalstu pienākumu sniegt visaptverošu pārskatu par visiem attiecīgajiem pasākumiem neatkarīgi no finansējuma avota. Tomēr pasākumi, ko finansē no citiem avotiem, jo īpaši no valsts avotiem, neietilpst ANM kontroles mehānismos un tos jebkurā laikā var mainīt vai atsaukt. Tas ierobežo šā novērtējuma elementa priekšrocības.

Ziņošana, uzraudzība un izvērtēšana

Priekšlikuma 1. pants, ar ko ievieš jaunu 21.d pantu, priekšlikuma 21. apsvērums un I pielikums, kā arī tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskata 1.4.4. punkts

Galvenie punkti

- Norādījumu trūkums par ziņošanu varētu negatīvi ietekmēt *REPowerEU* pienācīgu uzraudzību un izvērtēšanu.
- Ierosinātie rādītāji nav piemēroti, lai uzraudzītu progresu virzībā uz *REPowerEU* mērķu sasniegšanu.
- Vidusposma novērtējuma ziņojums par ANM 2024. gadā būs priekšlaicīgs, lai sniegtu informāciju par *REPowerEU* pasākumu īstenošanu.

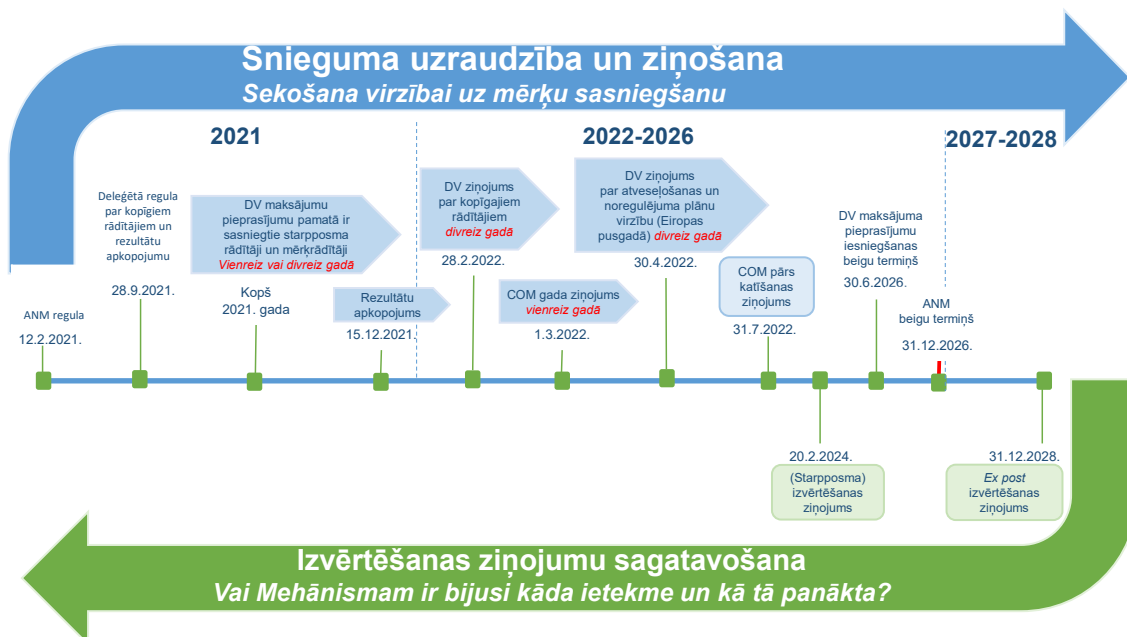
60 Regulā (ES) 2021/241²⁹ ir noteikti dalībvalstu un Komisijas pienākumi ziņot par progresu, kas panākts ANM mērķu sasniegšanā attiecībā pret rādītāju kopumu³⁰; konkrētos laikposmos ir vajadzīgs neatkarīgs novērtējuma ziņojums par ANM īstenošanu. Saskaņā ar priekšlikumu uz investīcijām un reformām, kas paredzētas nodaļā par *REPowerEU*, attiektos tādi paši uzraudzības pasākumi kā uz citiem ANP pasākumiem. **3. attēlā** ir sniegts pārskats par ziņošanas, uzraudzības un izvērtēšanas kārtību saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241.

²⁹ Regula (ES) 2021/241, 27., 30. un 31. pants.

³⁰ Deleģētā regula (ES) 2021/2106, ar kuru, nosakot atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata kopējos rādītājus un detalizētos elementus, papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu.

3. attēls. ANM snieguma uzraudzība un izvērtēšana 2021.–2028. gadā

Avots: ERP.

Ziņošana par REPowerEU nodaļu īstenošanu

61 Priekšlikumā ir atkārtoti uzsvērts, ka pašreizējā ziņošanas kārtība saskaņā ar ANM būtu jāattiecina arī uz nodaļu par REPowerEU.

62 Mēs atzinīgi vērtējam to, ka Komisija ierosina pašreizējā ANM ziņošanas sistēmā iekļaut ziņošanu par REPowerEU. Šajā sakarā mēs atzīmējam, ka Komisijai ir jāsniedz papildu norādījumi par dalībvalstu ziņojumu saturu un par tajos iekļaujamo datu un informācijas vākšanu, analīzi un apstiprinājumpārbaudi. Ziņojumos jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga REPowerEU nodaļās minēto pasākumu pienācīgai uzraudzībai un novērtēšanai, un ir jānovērš vai pienācīgi jāmazina jebkāda kavēšanās un trūkumi šajā sakarā, tostarp krāpšanas un citu pārkāpumu risks.

63 Šajā saistībā ir svarīgi izveidot efektīvus mehānismus ziņošanai par krāpšanu, kas ļautu pastāvīgi uzraudzīt un uzraudzīt ES finanšu interešu aizsardzību³¹. Līdz šim

³¹ Sk. ERP atzinuma Nr. 6/2020 23. punktu.

dalībvalstīm nav bijis pienākuma ziņot Komisijai par aizdomām par krāpšanu saistībā ar ANM tāpat kā par citām ES shēmām³².

Komisijas piemērotā uzraudzība

64 Pasākumiem, kas paredzēti *REPowerEU* nodaļās, tiktu piemērota tāda pati uzraudzības kārtība kā uz visiem pārējiem ANM pasākumiem. Minētās kārtības pamatā ir 14 kopīgi rādītāji ziņošanai par progresu virzībā uz ANM mērķu sasniegšanu³³, un tā ietver metodiku ziņošanai par sociālajiem izdevumiem³⁴.

65 Turklāt priekšlikumā noteikts, ka Komisijai ir jāseko līdzi progresam un sasniegumiem saistībā ar *REPowerEU* nodaļām, izmantojot šādus snieguma rādītājus³⁵:

- Komisijas apstiprināto grozīto plānu skaits, tostarp nodaļa par *REPowerEU* (iznākuma rādītājs);
- to pasākumu skaits, kas īstenoti *REPowerEU* nodaļu ietvaros (rezultātu rādītājs);
- kopējais ieguldījums *REPowerEU* mērķu sasniegšanā un jo īpaši, lai pakāpeniski izbeigtu Savienības atkarību no Krievijas gāzes (rezultātu rādītājs);
- attiecīgajās nodaļās noteiktie *REPowerEU* mērķi, kas sasniegti, citstarp, pateicoties saņemtajam finansiālajam atbalstam (ietekmes rādītājs).

66 Tomēr mēs atzīmējam, ka ierosinātie rādītāji nepilnīgi atbilst *REPowerEU* mērķiem un nav piemēroti tā snieguma mērīšanai. Pirmais rādītājs ir iznākuma rādītājs, kas nav tieši saistīts ar *REPowerEU* priekšlikuma vai ANM mērķiem. Ar otro rādītāju mēra *REPowerEU* rezultātus, bet tas ir tikai netieši saistīts ar mērķiem. Trešais un ceturtais rādītājs ir tieši saistīti ar *REPowerEU* mērķiem, bet to novērtēšana būs sarežģīta, jo to pamatā ir pieņēmums par vienkāršu cēloņsakarību, kas faktiski ne

---

³² Dalībvalstu iestādēm ir jāziņo Komisijai par aizdomām par krāpšanu vai konstatētiem krāpšanas gadījumiem (un citiem pārkāpumiem), izmantojot pārkāpumu pārvaldības sistēmu *IMS*, kas bāzēta *OLAF* krāpšanas apkarošanas informācijas platformā.

³³ Deleģētā regula (ES) 2021/2106, ar kuru nosaka atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata kopējos rādītājus un detalizētos elementus.

³⁴ Deleģētā regula (ES) 2021/2105, ar kuru, nosakot metodiku ziņošanai par sociālajiem izdevumiem, papildina Regulu (ES) 2021/241.

³⁵ Tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskata 1.4.4. punkts.

vienmēr pastāv, proti, ka mērķu sasniegšana ir saistīta ar kopējo finansiālo ieguldījumu vai finansiālā atbalsta apjomu.

67 No 14 kopējiem rādītājiem četrus var izmantot *REPowerEU* nodaļās paredzētajos pasākumos: “*gada primārās enerģijas patēriņa ietaupījums*”, “*papildu darbības jauda, kas uzstādīta atjaunojamo energoresursu enerģijas vajadzībām*”, “*alternatīvo degvielu infrastruktūra (uzpildes/uzlādes punkti)*” un “*izglītības vai apmācības dalībnieku skaits*”. Tomēr kopējie rādītāji neaptver visus *REPowerEU* aspektus, piemēram, ilgtspējīga biometāna ražošanu un ieviešanu vai rūpniecības dekarbonizāciju.

68 Uzraudzības sistēmai būtu jāizveido skaidra saikne starp rādītājiem un mērķiem un paredzētajiem starposma rādītājiem un mērķrādītājiem³⁶. Lai atvieglotu *REPowerEU* pasākumu īstenošanas uzraudzību un novērtēšanu un lai palīdzētu dalībvalstīm efektīvi izmantot to resursus, ES kopējo enerģētikas mērķu sasniegšanai, Komisijai būtu pietiekami detalizēti jānosaka rādītāji. Tas arī nodrošinātu, ka dati no dažādām dalībvalstīm ir salīdzināmi un tos var apkopot.

69 Turklāt, lai gan *REPowerEU* mērķis samazināt atkarību no fosilā kurināmā un dažādot energoapgādi būtu izmērāms³⁷, priekšlikumā nav skaitliski izteikti šā vispārējā mērķa gaidāmie rezultāti ES līmenī, izņemot tiktāl, ciktāl tas attiecas uz Savienības 2030. gada klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi.

70 Grozītās Regulas (ES) 2021/241 21.c pantā būtu jāpaskaidro, kādā veidā pasākumi veicinātu *REPowerEU* mērķu sasniegšanu dalībvalstu līmenī, tostarp kvantitatīvu enerģijas ietaupījumu.

71 Komisijas norādījumos³⁸ dalībvalstīm prasīts, lai tās savās *REPowerEU* nodaļās pierādītu, ka attiecīgās investīcijas un reformas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus, izmērot:

- o gaidāmo gāzes vai fosilā kurināmā importa samazinājumu no Krievijas un paredzamo enerģijas patēriņa samazinājumu, un
- o tīkla infrastruktūras modernizāciju, lai veicinātu decentralizāciju, tirgus integrāciju vai uzlabotu piegādes drošību.

³⁶ *Better Regulation Guidelines*, SWD(2017) 350.

³⁷ *Better Regulation Toolbox*, 110. lpp.

³⁸ *Guidance on Recovery and Resilience Plans in the context of REPowerEU*, 27. lpp.

72 Mēs atzinīgi vērtējam šo nodomu *REPowerEU* nodaļās novērtēt pasākumu iespējamo ietekmi un ziņot par to. Tomēr ierosinātie rādītāji aptver tikai dažus *REPowerEU* mērķus, un vienīgā obligātā kvantitatīvā aplēse būtu saistīta ar gāzes importa no Krievijas samazinājumu.

Izvērtējumi

73 Regula (ES) 2021/241 paredz, ka līdz 2024. gada 20. februārim ir jāiesniedz neatkarīgs vidusposma izvērtējuma ziņojums par ANM īstenošanu un līdz 2028. gada 31. decembrim – neatkarīgs *ex post* izvērtējuma ziņojums. Vidusposma izvērtējumā jāpārbauda, cik labi ANM ir sasniedzis mērķus, tā resursu izmantošanas efektivitāte un pievienotā vērtība, un vajadzības gadījumā tam jāpievieno priekšlikums par regulas grozījumiem. *Ex post* izvērtējumā jāsniedz vispārējs ANM novērtējums un jāaplūko tā ilgtermiņa ietekme.

74 Starpposma izvērtējuma ziņojumā droši vien būs maz informācijas par *REPowerEU* pasākumu īstenošanu, jo pirmais *REPowerEU* finansējums, visticamāk, netiks izmaksāts līdz 2023. gada beigām atkarībā no tā, cik ilgs laiks būs vajadzīgs, lai pabeigtu likumdošanas procedūru priekšlikuma pieņemšanai un pēc tam novērtētu grozītos ANP.

Šo atzinumu Revīzijas palāta pieņēma 2022. gada 21 jūlijā Luksemburgā.

Revīzijas palātas vārdā —

Klaus-Heiner Lehne
priekšsēdētājs